

De Stroek

*Op de brede lange autobaan,
van de weg zo glad en fijn,
zie ik ze steeds maar voortgaan,
auto's groot en auto's klein,
wat een haast om toch te komen,
waar men toch op tijd moet zijn,
wie niet meedoet, dat zijn slomen,
autoracen gaat zo fijn,
en wie denkt hierbij aan vroeger,
aan de tijd nog van weleer
toen Grootvader hier ging ploegen,
voor na voor, steeds heen en weer,
maar dit is nu toch verleden,
want de tijd die staat niet stil,
en wij leven nu in het heden,
en zo lang het God nog wil,
laten wij dan de hand aan de ploeg slaan,
voortgaan en niet ommezien,
en steeds de rechte weg gaan,
en dan leren wij misschien,
rechte voren op de akker,
van de levensweg die wij
trekken, en zij ons oog steeds wakker,
voren recht, geen kromme erbij.*

Als ik nu al die auto's zie op die mooie autobaan (A1), waar vroeger Stroeks kamp was. Waar onze voorouders hebben gezwoegd, van de morgen tot de avond. Dan denk ik, zo was het vroeger, en zo is het nu, en hoe zal het over nog zo'n tijd zijn, zal dit altijd zo doorgaan, zal ook het verkeer straks nog meer mogelijkheden bieden, of zijn wij op het hoogtepunt aangeland. De boerderij De Stroek moet al heel oud zijn en weten wij van de allereerste bewoners niets. Uit gegevens uit het kerkelijk archief van de kerk te Holten, mij verstrekt door de Heer Brouwer, blijkt dat op deze boerderij rond 1750 in die tijd de volgende bewoners waren:

Gerrit Struijk gehuwd met Marije Jansdochter

Zoons: Egbert Struijk werd lidmaat in 1778

Jannes Struijk werd lidmaat in 1785

Jan Hendrik Struijk werd lidmaat in 1785

1648 Theunis Struijk

1670 Harmen Struijk

1692 Herman Struijk

1711 Harm Struijk Van Bocholt

1732 Gerrit Teunissen Struijk

1758 Jannes Struijk gehuwd met Aaltje Gerritsdochter Bloemendaal

1781 Gerrit Jan Struik gehuwd met Jenneken Jansdochter Hommelte

1806 Gerrit Struik gehuwd met Jenneken Bolders

1829 Jannes Struik gehuwd met Jenneken Holterbroek

1833 Jan Albert Struik gehuwd met

1835 Jan Willem Struik gehuwd met Hendrika Rietberg

1871 Jan Struik gehuwd met Maria Marsman

1879 Hendrik Jan Struik gehuwd met Gerritjen Koerselman

In 1700 behoorde de Stroek aan Van Bocholt

In 1736 behoorde de Stroek aan B. G. C. Van Hasselt

In 1891 werd de Stroek verkocht aan en in 1904 aan Tone Vosman.

De Stroek, waar Vader is geboren, ligt dicht aan het Groonland, aan de grens van Markelo, in de Beuseberg. Vroeger was het, zoals Vader altijd zei, de Langstroate.

Grootvader Jannes Struik en Grootmoeder Jenneken Holterbroek zijn beiden al jong gestorven. Grootmoeder het eerst. Grootvader is voor de tweede keer gehuwd geweest met Grootmoeders zuster Antonia Holterbroek. Een broer van Grootvader, Jan Albert Struik, had er een boerderij bij opgebouwd, achter Stroekskamp, maar die is door een val van de balken (hooizolder) om het leven gekomen. Zijn vrouw die onder Markelo weg kwam, is toen weer naar Markelo vertrokken met de kinderen, twee zoons en een dochter. De boerderij is daarna verkocht aan Moatmans Hendrik en wordt nog altijd zo genoemd. Een andere broer was gehuwd met Hendrika Rietberg en dit was Jan Willem Struik, Reetbargs Jan Willemoom zeiden ze altijd. Jan Willemoom had altijd veel werk verzet, sloten uitmodderen (baggeren). De bagger strooiden ze dan over het weiland, dit werd vroeger veel gedaan. Als hij ergens heen wou, dan kwam hij vaak bij de Stroek aan, en als ze dan zeiden: "Jan Willemoom goat zitten", dan was het: "Joa ik hebbe aandere neet vulle tied, ik mut nog noa vrouw Oelius (de Oele) heuren of ut goaren kloar is", daar lieten ze altijd de wol spinnen. "Jan Stremie", was altijd Jan Willemoom zijn stopwoord. Een zuster, Jenneken Struik, was gehuwd met Teunis Zwiersen. Ze woonden op Ekelman. Een andere zuster, Johanna Struik, was gehuwd met Gerrit Jan Holterbroek, ze woonden op Nieuw Holterbroek. Nadat Grootvader gestorven was hebben ze eerst nog met een knecht geboerd, maar in 1890 of 1891 is Stroeksplaats verkocht. In 1904 opnieuw verkocht en is Vaders tweede Moeder terug naar Holterbroek gegaan. Ook is Vader daar toen gekomen als knecht. Gerritjemeuie, die naaister was, is ook mee gegaan. Dinameuie is er later als arfstam (erfgenaam) gebleven. Diekameuie is naar haar Tante op Nieuw Holterbroek gegaan. Jennemeuie, Vaders oudste zuster, is gaan dienen, eerst in Diepenveen en later bij Moatman. Mijemeuie is al gauw gehuwd met Haarmans Willemoom, ze zijn gaan wonen op Haarman in Gronland. Hannameuie is gaan dienen bij Te Winkel en later bij Kusters Janoom. Hendrik Janoom is naar Ekelman gegaan.

Daar Vader al jong (19 jaar) van de Stroek is weggegaan naar Holterbroek, wist hij er niet zo veel van, maar hij heeft er nog wel enkele dingen van verteld. Zijn Grootvader en Grootmoeder Holterbroek leefden toen al niet meer, maar wij hebben bij ons nog een zilveren tabaksdoos met het inschrift "Ter Gedachtenis", deze had Vader op zijn twaalfde verjaardag van zijn Grootvader gekregen, maar hij mocht die niet voor zijn achttiende jaar gebruiken. Ook had hij nog een mooie eiken kleerkist van de Stroek. Bij de Stroek hadden ze nog ongeveer drie bunder hei en venne, in het venne op de Hoch, waar hij 's zomers wel eens mee heen ging turf en schadden of plaggen steken. Hij heeft ook vaak verteld hoe er op de Stroek eens een paard was doodgegaan. Toen had een Jood uit Markelo, een zogenaamde kooldslachter, het vel er afgedaan. Hij gevraagd of er iemand was die voor hem het vel naar Markelo wilde brengen met de kruitwagen. Nu, daar was Janzers Epke wel voor te vinden, die wilde bij winterdag wel een kwartje verdienen, want voor een kwartje deden ze vroeger heel wat. Toen hadden ze het vel in elkaar gerold, en op de kruitwagen gelegd. Grootmoeder had gezegd, dat ze eerst moesten koffie drinken. Toen ze naar binnen waren, had Haarmans Willemoom, die er knecht was, een dikke zoerkoolsteen (zwerfkei) genomen en had die netjes in het vel gerold. Nu ze zouden dan vertrekken, en Epke gooit de kruitwagenlichters over de schouders en pakt de kruitwagen op, "Hè hè, die is nogal zwaar." "Ja", had de Jood gezegd, "Die velle weegt nogal wat", en zij op weg naar Maarkel. Toen ze in Maarkel kwamen en het vel uit de kruitwagen haalden, kwam ook de dikke kei voor de dag. 's Avonds toen ze bij de Stroek bij de heerd zaten tikte er iemand aan het venster en zei: "Willem, dacht ie det ze in Maarkel gin zoerkoolstenen hadden, ik kriege oe wel wier jonge." Grootmoeder die nergens van wist zei tegen Willemoom: "Wat hej toch now wiere doan."

Ook was er op een wintermorgen de knecht van de Slebber bij de Stroek gekomen, en had tegen Grootvader gezegd: "Jans ik wol is heuren, of ie gisteren vuur ons ok de schowneegels met hadden e bracht ut de stad." (schoennagels). Grootvader had gezegd: "Schowneegels, schowneegels", maar toen had hij gedacht: "O, zie hoalt mie vuur de gek", en had gezegd: "O, ik heb ze nog in 't vuurkistje van de kleeuwage liggen, ik zal ze even ophalen" Hij pakt een buultje (zakje) en gaat er mee naar het mottenschot

(zeugenhok) en doet er een verse in. "Zo doar heb ik ze", en de knecht pakt ze en zeg: "Zo, ik zal ze warm bij p.... stoppen." Zulke grappen haalden ze vroeger uit. Ook vertelde hij vaak hoe ze met elkaar altijd (de Langstroater jongs) Poasholt vuur het Poasvuur ophaalden langs de huizen, en als ze niet veel kregen dan zongen ze:

*Boaven in de hemel,
doar hangt un zak met zemel,
doar hangt un zak met pierenkrud,
doar kik un gierigen duvel ut.*

Ook waren ze bij Reetbargs Jan Willemoom gekomen of ze een stobbe, die daar lag, mochten hebben, en daar hadden ze schik van, want Jan Willemoom had gezegd: "Nee jongs ongs den stobben obben kan mie zelf elf nog we is te passe asse kommen ommen".

Er was eens op een nacht zo'n zware sneeuwval geweest. Een paar dagen later zou er iemand uit de Langstroate begraven worden in Holten. Toen moest de hele Langstroate op de been komen om de weg vrij te maken voor de doonwagen. Vader heeft vaak verteld dat er met Mei nog langs de weg van de opgegooide sneeuw lag. Ook waren daar vroeger eens soldaten bij de boeren ingekwartierd geweest, en ook een officier van adel. En die had gehoord, dat daar in de buurt een Jonkheer van Coeverden woonde. Hij had wel vreemd opgekeken toen hij daar een heel gewone boerenfamilie aantrof. Ze wonen daar nog steeds op de boerderij Schuppert.

Ook vertelde hij vaak hoe hij wel eens in de Kerstvacantie naar Ekelman ging, hen koken noemden ze dat, en hij had ook twee neven, Gerrit Jan en Jan Willem met wie hij nogal veel omging. Ook vertelde hij hoe hij meeinging naar het Holterbroek waar ze een hooiweide hadden, en dan kwamen ze ook door de tol (tolboom) bij Hoeve, waar nu de E8 langs loopt. Ook vertelde hij hoe ze naar school gingen in Holten, en dan over de Zoerberg (Zuurberg) liepen. Ook hadden ze nuskes (nestjes) ut e haald, zijn kameraad Derk had ze onder de pet gedaan. Vader ondeugend, streek Derk over de pet: "Hé Derk, wat hej toch mooie eikes." Derk heilig.

Ze gingen in Holten noa de zundagschole, Rika van Wonnink was leidster.

Ook ging hij wel eens mee als zijn Vader eek of talhout van het Meibossen naar Zutphen bracht. De eek brachten ze naar de leerlooier en het talhout verkochten ze aan de burgers. Ekelmans Tunsoom en de beide neven brachten daar dan ook een vracht naar toe, en dan reden ze met elkaar. Ze gingen naar Jenneken, de dochter van Tunsoom, die diende in Zutphen bij een harbarge (café), en dan aten ze daar hun brood op. Ook kuierden ze dan de stad nog eens door, om de vestingen van vroeger te bekijken. Tunsoom vertelde hoe in 1572 de stad bijna werd uitgemoord door de Spaanse troepen. En hij vertelde vaak van de noabers (buren) Janzers Epke, de Slebber, Brenders Hendrik Jan, Schuppert, de Hidder en de Preuter, waar ze zulke grote roggekampen hadden. De vrouw van de Preuter was nogal driftig (gehaast) geweest, Zij was van stadse afkomst en was bij de Preuter als weesmeisje opgenomen. Later was ze met de zoon Hendrik gehuwd. Op een morgen in de Sunt Joapik (in de tijd van roggemaaien) was ze 's morgens van buiten gekomen en had geroepen: "Hendrik roept gauw de jongens. Bie de Hidder doar haart ze al det ut soest." Voor men naar de akker ging werd eerst de zicht gehaard (scherp maken noemde men haren).

Voor enige jaren hebben we nog enkele foto's gemaakt van de Stroek. We werden door de tegenwoordige bewoners (familie Vosman) vriendelijk ontvangen, en wij hebben het hele huis door mogen kijken. Aan het huis was niet zo heel veel veranderd, alleen het onderschoer is de helft kleiner geworden, en de schuur die vroeger voor de achterdeur stond, staat nu tegen het huis. Wel is de pad van veldkeien er nog net zo, op de schuur van vroeger aan, en op de deel zijn nog dezelfde machtige balken en stiels, en de zware eiken sporen van het dak. De twee paardestallen achter op de deel zijn ook weg. De melkkamer opzij van het huis was ook weg, wel is die kant van het huis wat uitgezet, evenals de slaapkamers aan de andere kant. De gang in het voorhuis was nog net als vroeger, en op de keuken was de ene huisbalk weggenomen, de andere is er nog en de brede eikehouten deuren, evenals de bedsteedeuren, met de uitgesneden panelen. De koestal was nog aan dezelfde kant op de deel. Het bakhuis staat er ook nog, en voor het

huis stond nog dezelfde lindeboom en de noteboom, waar Vader vroeger al over zei dat ze daarvan de takken ranselden (stuk sloegen, dan droegen ze beter.) Vlak voor de boavenduure was nog dezelfde put van Bentheimer steen. Berend Vosman vertelde ons het een en ander. Hij wist toen al wel dat ze er niet zolang meer zouden wonen. Nu is alles al afgebroken voor de komst van de A1 en herinnert niets meer aan ons stamhuis, de Stroek.

Toen Stroeksplaats verkocht werd, kreeg Vader een paar stukken grond toegeweze. Een stuk in het Holterbroek dat hij later aan Arfman verkocht heeft, die er een boerderij op bouwde, en nu woont er weer een nageslacht van de Stroek, Bosschers (Janzers). Een ander stuk op het Witte Zand heeft hij verkocht aan zijn zuster en zwager op Janzers. De Stroeksplaats is thans geheel verdwenen, en de A1 loopt net langs waar vroeger het huis stond en over waar vroeger de Kamp was, waar ze de rogge zaaiden en oogstten, het voornaamste voedsel vroeger. Dan denk ik, daar hebben mijn voorouders gewerkt, gekarnd, gedorst, op de lange winteravonden bij de haard gezeten, geslapen, met hun vreugde als er een jonge bruid werd binnengehaald, zoals Jenneken Hommelte, onze Overgrootmoeder, en Jenneken Holterbroek, Grootmoeder, of als er kinderen werden geboren, en ook met hun rouw, want er zijn vele doden uitgedragen. Dat alles in ons stamhuis, de Stroek. Alles is vergankelijk, maar toch denk ik vaak, wat zou ik alles nog eens graag zien zoals het vroeger was, en waar zijn ze nu. Weten onze dierbare doden van ons, zijn ze wel eens nabij ons.

De Stroek, Vaders geboorteplaats. De oude put van Bentheimersteen is er nog, links voor de boavenduure

Grote delen van het huis zijn naar het Openlucht Museum bij Arnhem gegaan. De naam van de parkeerplaats Struik aan de A1 herinnert nog aan de Stroek.